

Х.М. Чуприна

д. екон. наук, доцент

ORCID: 0000-0001-5518-3607

А.Є. Деркач

аспірант

ORCID: [0000-0001-5225-0018](https://orcid.org/0000-0001-5225-0018)

Н.В. Плис

аспірантка

ORCID: 0000-0002-9796-1152

*Київський національний університет будівництва і архітектури, м.
Київ, Україна*

АНАЛІЗ ПОТРЕБИ ВИЯВУ СУТНІСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У ФОРМАТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Правила, розроблені для фізичної економіки, можливо, потребують перегляду у світлі нових цифрових бізнес-моделей. Деякі країни вже зробили кроки з модернізації політики, інші стикаються з ризиком дозволити застарілим правилам або ненавмисно уповільнити цифровий розвиток. Зробивши "цифровий стрибок", Україна може стати місцем реалізації амбітних проєктів цифрових трансформацій в інфраструктурі, індустріях, в усіх сферах життя.

Цифрова трансформація в будівництві в даний час є одним з головних факторів підвищення конкурентоспроможності будівельних організацій. Міське населення щодня збільшується на 200 000 осіб в день і потрібно забезпечити його не тільки якісним і доступним житлом, але об'єктами інфраструктури. Цифрова трансформація інвестиційно-будівельної сфери має вплив на багато аспектів життєдіяльності суспільства: скорочує витрати на будівництво, підвищує ефективність діяльності будівельних організацій, скорочує негативний вплив будівництва на навколишнє середовище і підвищує темпи економічного розвитку як на рівні окремих областей, регіонів і країн, так і на світовому рівні [2].

Будівельні організації мають високий потенціал впровадження цифрових технологій, а значить, мають можливість підвищити продуктивність праці та збільшити ефективність своєї діяльності.

За кордоном в будівельній сфері активно застосовуються сучасні цифрові технології, в той час, як українські будівельні організації знаходяться тільки на початковому етапі цифрової трансформації. Будівельні організації в повній мірі не використовують всі можливості

цифрової трансформації, в той час, як інші галузі значно досягли успіху у впровадженні цифрових технологій в повсякденну практику ведення підприємницької діяльності. Відсутність налагодженої співпраці з постачальниками та підрядниками, складності в підборі кваліфікованого персоналу, відсутність системи передачі інформації від проєкту до проєкту - все це лише деякі проблеми, з якими стикаються будівельні організації і які можуть бути вирішені шляхом цифрової трансформації [1].

Використання цифрових технологій впливає не тільки на характеристики продукту, що надається організацією, а й формує принципово нові бізнес-моделі, створюючи цифрові екосистеми, в рамках яких трансформуються всі процеси ведення підприємницької діяльності, від формування вартості продукції до післяпродажного обслуговування клієнтів.

Проте в сфері будівництва досі відсутній послідовний і всеосяжний підхід до цифрової трансформації організацій. Незважаючи на інвестиції в інноваційні технології, будівельні організації тільки частково використовують цифровий потенціал компанії, що не дозволяє провести фундаментальне перетворення всієї галузі.

Будівельні організації найчастіше розглядають цифрову трансформацію як впровадження тих чи інших цифрових технологій в процес виробництва робіт, що ні передбачає створення нових бізнес-моделей і структурних удосконалень на всіх етапах формування вартості продукції. В результаті організації інвестують в технологічний розвиток, проте не отримують максимально можливого ефекту від впровадження цифрових технологій: відсутність цілеспрямованості при цифровій трансформації являє собою управлінську проблему і вимагає глибшого розуміння цифрових бізнес-стратегій організації. З метою ефективної цифрової трансформації будівельним організаціям необхідна розробка цифрових стратегій, що охоплюють питання управління в організації для забезпечення скоординованих дій в напрямку зростання цифрового потенціалу компанії [3].

Цифрова трансформація являє собою нову можливість підвищення ефективності діяльності будівельних організацій шляхом безперервного внесення поліпшень в весь процес формування вартості продукції, а не тільки шляхом переоцінки положення компанії в ланцюжку виробництва і реалізації продукції, робіт і послуг. Цифрова трансформація вимагає основи, в якості якої виступає цифрова стратегія організації, головною метою якої, на відміну від інших стратегій компанії, є пристосування організації до сучасних цифрових умов, що виражається в комплексному підході до вдосконалення компанії,

направленому як на внутрішні процеси організації, так і на механізми її взаємодії із зовнішнім середовищем.

В цілому цифрова трансформація в різних галузях, включаючи будівництво, спрямована на формування у організації здатності до постійного перетворення своїх процесів на основі впровадження цифрових технологій. Реалізація цифрової стратегії може включати використання інноваційних технологій, які тільки побічно пов'язані з основною діяльністю організації. Дані заходи можуть бути забезпечені шляхом діяльності співробітників організації, що мають повноваження і ресурси для розробки нових продуктів і послуг в рамках існуючої організації. Розвиток такого підходу до цифрової трансформації організації залежить від відкритості системи обміну знаннями в компанії, її корпоративної культури, інноваційного потенціалу та організаційної структури.

Активний розвиток цифрових технологій знижує значущість матеріальних активів в процесі формування вартості продукції і використання цифрових інновацій стає важливою умовою ефективною діяльності всіх компаній, навіть тих, продукт яких мало піддається цифровізації, що характерно для будівельної сфери. Узагальнення різних точок зору на цифрову трансформацію організацій дозволяє зробити висновок, що дане поняття має на увазі адаптацію до неминучого в даний час впливу цифрових технологій і їх впровадження як у внутрішні процеси організації, так і їх використання в механізмах зовнішньої взаємодії.

Цифрова трансформація організацій призводить до фундаментальних змін в процесі формування вартості продукції, що знаходить відображення в появі нових бізнес-моделей.

Будівельне виробництво спирається на традиційну модель створення доданої вартості за допомогою послідовних заходів в рамках кордонів організації. У даній моделі з ростом обсягів реалізації скорочуються середні витрати, що в перспективі призводить до економії на ефекті масштабу виробництва [4-5].

Будівельні організації більшою мірою орієнтовані на конкурентоспроможність продукції, в той час як в умовах цифрової економіки необхідний контроль за сукупністю всіх процесів усередині компанії з метою ефективного використання потенціалу організації.

В результаті цифрової трансформації галузей з'являються нові бізнес-моделі, засновані на різних платформах, що з'єднують безліч учасників ринку [6].

Надалі розвиток цифрових платформ призведе до формування широких і незалежних бізнес-екосистем. У будівельній сфері аналоги

цифрових платформ існують давно (виставки будівельних організацій, конференції професійної спільноти), проте ці методи взаємодії в повній мірі не відповідають вимогам, що пред'являються до сучасних організаціям. Цифрові платформи дозволяють об'єднувати значну кількість потенційних контрагентів і покупців, що сприяє не тільки трансформації діяльності окремих організацій, а й формуванню повноцінної цифрової екосистеми в будівельній галузі.

Список використаних джерел:

1. Гончар В.В., Якименко І.Ю. *Методологія інформаційного забезпечення процесів управління промисловим підприємством/ Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: Маріуполь:ДВНЗ "ПДТУ", 2018. Вип.18. с.12-20*

2. Карчева Г.Т., Огородня Д.В., Опенька В.А. *Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки. Фінансовий простір. 2017. № 3 (27). С. 13-21.*

3. Отенко В.І. Отенко І.П. *Аналітичні аспекти прийняття стратегічних рішень. Наук.вид. Ліберманівські читання: економічна спадщина та сучасні проблеми: монографія. Під заг.ред. Пономаренко В.С., Кизима М.О., Зими Г.О. Х.: ФОП Лібуркіна Л.М.; «ІНЖЕК, 2009. С. 211-226.*

4. Чуприна Х.М. *Загальносистемні детермінанти цифровізації операційної системи управління будівельним підприємством. Ефективні моделі управління підприємствами в сучасних умовах: теорія і практик: кол. монографія за ред. П.М. Кулікова, В.Г. Федоренка, Г.М. Рижакової К.:ТОВ «ДКС Центр», 2018. С.390-416.*

5. Чуприна Х.М. *Цифрова трансформація будівельних організацій на засадах інформаційного моделювання. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин. 2014. Вип. 31. Ч. 1. С. 98-105.*

6. Zeltser R. (Ed.) *Digital Transformation of Resource Logistics and Organizational and Structural Support of Construction. Nauka i innovatsii. 2019. vol. 15(5). Pp. 38 -51.*